

Bülten

HAFTALIK

EKİM
2025

YIL: 4

SAYI: 96
HAFTA: 96

TURHAL TİCARET VE SANAYİ ODASI HAFTALIK YAYIN ORGANI

8-10 Ekim 2025

Yavuz Selim Mah. Tanrıverdi Sk. No:16/1 TURHAL

Tel: 0.356 275 12 14 E-Posta: turhaltso@tobb.org.tr

www.turhaltso.org.tr

Limanlarda 9 Ayda 409,6 Milyon Ton Yük Elleçlendi

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, ocak-eylül döneminde limanlardan elleçlenen yük miktarının, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 3 artışla, 409,6 milyon ton olduğunu bildirdi.

» 3

Türk Lirasıyla Dış Ticaret Rekor Kırdı...

Türkiye'nin Türk lirasıyla yaptığı dış ticaret, yılın ilk 9 ayında geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 33 artarak 1 trilyon 63 milyar liraya ulaştı ve rekor kırdı. Türk lirasıyla dış ticaret, yılın 9 ayında geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 33 artarak 1 trilyon 63 milyar 25 milyon lirayla rekor seviyeye ulaştı.

» 3

Otomotiv Sektöründen 9 Ayda Rekor İhracat

Uludağ Otomotiv Endüstrisi İhracatçıları Birliğinden (OİB) yapılan açıklamaya göre, Türkiye ihracatının lider sektörü olan otomotiv endüstrisinin eylül ihracatı, geçen yılın aynı ayına kıyasla yüzde 7,7 artışla 3 milyar 661 milyon dolara ulaştı.

» 2

Ticaret Bakanlığı

"Dış Ticaret Beklenti Anketi"ni Yayımladı

Ticaret Bakanlığı, yılın son çeyreğine ilişkin Dış Ticaret Beklenti Anketi'ni açıkladı. Buna göre, ihracat beklenti endeksi bu dönemde bir önceki çeyreğe kıyasla 0,2 puan azaldı. Yılın üçüncü çeyreğinde 105,5 seviyesinde olan endeks, son çeyrekte 105,3'e geriledi. Endeks, geçen yılın aynı dönemine göre ise 6,4 puan artış gösterdi. Söz konusu endeksi, bir önceki çeyreğe göre gelecek 3 aya ilişkin ihracat beklentisi ve ihracat sipariş beklentisi artış yönünde, şu anda kayıtlı ihracat sipariş düzeyine yönelik değerlendirmeler ve son 3 aydaki ihracat sipariş düzeyi azalış yönünde etkilendi. 2,22 seviyesinde gerçekleşti.

» 2

Bankalardaki Mevduat 25 Trilyon Liraya Yaklaştı

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) verilerinden derlenen bilgilere göre, yurt içi ve yurt dışı yerleşiklerin mevduat bankalarındaki mevduatları eylülün son haftası itibarıyla yılbaşından bu yana yüzde 31,4 artışla 24 trilyon 968 milyar 332 milyon liraya çıkarken, bu mevduatın 14 trilyon 541 milyar 995 milyon lirası gerçek kişilerin hesabında toplandı.

Geçen yılın sonunda 18 trilyon 998 milyar 750 milyon lira seviyesinde bulunan toplam mevduat, 9 aylık dönemde 5 trilyon 969 milyar 582 milyon liralık artış kaydetti. Gerçek kişilerin bankalardaki mevduatı ise geçen yılın sonundan eylül ayı sonuna kıyasla 3 trilyon 258 milyar 49 milyon lira artarak 14 trilyon 541 milyar 995 milyon liraya çıktı. 9 aydaki oransal artış yüzde 28,9 olarak gerçekleşti.

» 3

İHRACATA DÖRT KOLDAN DESTEK...

Ekonomi programı çerçevesinde Hazine Destekli Kefalet Sistemi kapsamındaki çalışmalar yoğunlaştırıldı. Bakanlık desteğiyle, ihracatçılar ve katılım hassasiyeti olan firmaların uygun şartlarda finansmana erişim imkanlarını artırmak amacıyla iki yeni destek paketi yürürlüğe girecek. Buna göre, ihracatçıları desteklemek amacıyla İhracatı Geliştirme AŞ (İGE) aracılığıyla Türkiye İhracat Kredi Bankası AŞ tarafından sağlanan krediler için

sunulan 10 milyar lira kefalet limitli mevcut destek paketinin limiti 20 milyar liraya çıkarılacak. Yine Türk Eximbank tarafından sağlanan krediler için sunulacak ve sadece e-ihracat yapan firmalara yönelik 500 milyon lira kefalet limitli yeni bir destek paketi yürürlüğe alınacak. Söz konusu destek paketinin kefalet oranı yüzde 100, yararlanıcı başına kefalet üst limiti 500 bin lira olacak.

» 3

DÜNYA BANKASI TÜRKİYE'NİN BÜYÜME TAHMİNLERİNİ YÜKSELTİ

Banka, Avrupa ve Orta Asya, Doğu Asya ve Pasifik, Güney Asya, Orta Doğu, Kuzey Afrika, Afganistan ve Pakistan, Sahra Altı Afrika ile Latin Amerika ve Karayipler ekonomilerine ilişkin raporlarını yayımladı. Avrupa ve Orta Asya Ekonomik Güncelleme Raporu'nda, Türkiye

ekonomisinin bu yıl yüzde 3,5, 2026'da yüzde 3,7 ve 2027'de yüzde 4,4 büyümesinin beklendiği bildirildi. Dünya Bankası, haziran ayındaki tahminlerinde Türk ekonomisinin 2025'te yüzde 3,1, 2026'da yüzde 3,6 ve 2027'de yüzde 4,2 büyümesini öngörmüştü.

» 2

TÜFE bazlı Reel Efektif Döviz Kuru (REK) endeksi, bir önceki aya göre 0,91 puan artarak 70,83 düzeyine yükseldi. Endeks böylece mayıs ayından bu yana en yüksek düzeye çıktı.

TÜRK LİRASININ REEL DEĞERİ EYLÜLDE YÜKSELDİ

Reel efektif döviz kuru (REK) endeksi, eylülde Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) bazında 0,91 puan artarak 70,83'e yükseldi. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) "Reel Efektif Döviz Kuru Gelişmeleri"ni yayımladı. Buna göre, 2003=100 bazlı reel efektif döviz kuru endeksi, TÜFE bazında eylülde bir önceki aya kıyasla 0,91 puan artarak 70,83 oldu. Endeks, ağustosta 69,92 düzeyindeydi. Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) bazında reel efektif döviz kuru endeksi ise bu dönemde 0,33 puan artışla 93,70'ten 94,03'e yükseldi.

Böylece Türk lirasının

değeri, geçen yılın aynı dönemine göre TÜFE bazında 1,61 puan ve Yİ-ÜFE bazında 0,21 puan arttı. TCMB'nin REK endeksi gelişmeleri değerlendirmesinde, şu ifadeye yer verildi:

"REK endeksindeki artış, temel olarak TÜFE'deki artışın nominal kur artışından daha fazla olmasından kaynaklanmıştır. TÜFE bazlı REK endeksinde etki eden bileşenler incelendiğinde, Türk lirası karşısında, dolar ve avro bir önceki aya göre sırasıyla ortalama yüzde 1,21 ve yüzde 2,16 değer kazanmıştır. TÜFE ise bir önceki aya göre yüzde 3,23, Yİ-ÜFE de yüzde 2,52 artmıştır."

» 2

DÜNYA BANKASI TÜRKİYE'NİN BÜYÜME TAHMİNLERİNİ YÜKSELTTİ

Dünya Bankası, Türkiye'nin ekonomik büyüme tahminini bu yıl için yüzde 3,1'den yüzde 3,5'e, gelecek yıl için yüzde 3,6'dan yüzde 3,7'ye, 2027 yılı için ise yüzde 4,2'den 4,4'e çıkardı.

Banka, Avrupa ve Orta Asya, Doğu Asya ve Pasifik, Güney Asya, Orta Doğu, Kuzey Afrika, Afganistan ve Pakistan, Sahra Altı Afrika ile Latin Amerika ve Karayipler ekonomilerine ilişkin raporlarını yayımladı.

Avrupa ve Orta Asya Ekonomik Güncelleme Raporu'nda, Türkiye ekonomisinin bu yıl yüzde 3,5, 2026'da yüzde 3,7 ve 2027'de yüzde 4,4 büyümesinin beklendiği bildirildi.

Dünya Bankası, haziran ayındaki tahminlerinde Türk ekonomisinin 2025'te yüzde 3,1, 2026'da yüzde 3,6 ve 2027'de yüzde 4,2 büyümesini öngörmüştü.

Avrupa ve Orta Asya'daki ekonomik büyüme yavaşlaması olsa da bölgenin küresel ve bölgesel zorluklara rağmen direncini koruduğu belirtilen raporda, bölge ekonomisinin bu yıl yüzde 2,4 büyümesinin beklendiği, bu oranın geçen yılki yüzde 3,7'nin altında olduğu ve bunun Rusya'daki büyüme hızının yavaşlamasından kaynaklandığı kaydedildi.

Doğu Asya ve Pasifik'in ekonomik büyümesi küresel ortalamanın üzerinde kalmaya devam ediyor

Doğu Asya ve Pasifik Ekonomik Güncelleme Raporu'nda, bölge ekonomisinin dünyanın çoğu bölgesinin üzerinde performans göstermeye devam ettiği aktarıldı. Raporda, Doğu Asya ve Pasifik ekonomisinin büyüme hızının bu yıl yüzde 4,8 olmasının beklendiği, bu oranın 2024'teki yüzde 5'lik büyümenin biraz altında olduğu kaydedildi. Bu yıla ilişkin büyüme tahminlerinde Vietnam'ın yüzde 6,6 ile öne çıktığı belirtilen raporda, onu yüzde 5,9 ile Moğolistan ve yüzde 5,3 ile Filipinler'in izlediği bilgisi yer aldı.

Raporda, Kamboçya ve Endonezya ekonomilerinin bu yıl yüzde 4,8 büyümesi beklenirken, Pasifik Adaları ülkelerinin yüzde 2,7 ve Tayland'ın yüzde 2 büyümesinin öngörüldüğü belirtildi. Çin ekonomisinin ise bu yıl yüzde 4,8 ve gelecek yıl yüzde 4,2 büyümesinin beklendiği bildirildi.

Güney Asya'da gelecek yıl

büyümede yavaşlama bekleniyor

Güney Asya Kalkınma Güncelleme Raporu'nda, bölge ekonomisinin büyümesinin bu yıl yüzde 6,6 ile güçlü olmasının ancak gelecek yıl yüzde 5,8'e gerileyerek önemli bir yavaşlama göstermesinin beklendiği belirtildi.

Raporda, küresel ekonomik yavaşlamanın etkilerinin, ticaret politikalarındaki belirsizliklerin, bölgedeki sosyopolitik istikrarsızlık ve yapay zeka gibi yeni teknolojilerin yol açabileceği iş gücü piyasasındaki bozulmaların bölge ekonomisine yönelik aşağı yönlü riskler arasında yer aldığı aktarıldı.

Latin Amerika ve Karayipler'de girişimcilik büyümei arttırabilir

Latin Amerika ve Karayip Ekonomik İncelemesi Raporu'nda, bölgenin girişimcilği istihdam yaratmak, verimliliği artırmak ve inovasyonu hızlandırmak için kullanılan düşük büyüme döngüsünü kırabileceği vurgulandı.

İnatçı enflasyon, artan borç, zayıf yatırım ve devam eden küresel belirsizliklerden etkilenen bölgenin bu yıl yüzde 2,3, 2026'da da yüzde 2,5 büyüyeceğinin tahmin edildiği bildirilen raporda, bu oranın küresel bölgeler arasında en

düşük büyüme oranı olduğuna dikkat çekildi.

Raporda, bölgede enflasyonun devam ettiği ve kamu borcunun yüksek olduğu ifade edilerek, gelişmiş ekonomilerde parasal genişlemenin yavaşlamasının borç servisi maliyetlerini yüksek ve kredilerin pahalı tuttuğu, bunun da yatırımları, istihdam yaratmayı ve verimlilik artışını daha da yavaşlattığı vurgulandı.

Sahra Altı Afrika dirençli büyümesini sürdürüyor

Dünya Bankasının Sahra Altı Afrika ekonomilerine dair raporunda da bölge ekonomisinin dirençli seyrini sürdürdüğü, 2024 yılında yüzde 3,5 olan büyümenin bu yıl yüzde 3,8'e çıkmasının öngörüldüğü bildirildi. Bu imenin, küresel ekonomik belirsizliğin devam etmesine rağmen enflasyonist baskıların azalmasını ve yatırımların ılımlı bir şekilde toparlanmasını yansıttığı ifade edilen raporda, "Ekim 2022'de 23 olan çift haneli enflasyon yaşayan ülke sayısı, Temmuz 2025'te 10'a düşerek fiyatların istikrar kazanmasında ilerleme kaydedildiğini gösteriyor," değerlendirilmesinde bulunuldu.

Raporda, ancak küresel ticaret politikasındaki belirsizliğin dolaylı etkilerinin, dış finansman kaynaklarının daralması gibi aşağı yönlü riskler dahil büyük bir tehdit oluşturduğu ifade edildi. Afrika'nın dünyanın en büyük ve en hızlı demografik dönüşümünü yaşadığına işaret edilen raporda, "Bu fırsatı değerlendirmek için ülkeler, yüksek kaliteli istihdam sağlayan büyümeyi hızlandırmalıdır," değerlendirilmesinde yapıldı.

Orta Doğu ve Kuzey Afrika'nın ekonomik görünümünde iyileşme işaretleri

Orta Doğu, Kuzey Afrika, Afganistan ve Pakistan Ekonomik Güncelleme Raporu'nda ise bölgenin ekonomik görünümünün iyileştğine işaret edildi. Bölgede büyümenin bu yıl yüzde 2,8'e, 2026'da da yüzde 3,3'e ulaşması beklendiği aktarılan raporda, "Ancak küresel belirsizlik, ticaret politikasındaki değişiklikler, devam eden çatışmalar ve yerinden edilme olayları olası riskler oluşturmuyor," değerlendirilmesinde bulunuldu. Raporda, bölgedeki ülkelerin iş gücünün tam potansiyelini kullanarak daha fazla insanın yaşamını iyileştirebileceği vurgulanarak, "Şu anda, kadınların yetenekleri ve becerileri önemli ölçüde yeterince kullanılmıyor. Veriler, eğitim ve becerilerde önemli ilerlemeler kaydedilmesine rağmen, kadınların sadece 5'te 1'inin iş gücüne katıldığını ve bunun dünyadaki en düşük oran olduğunu gösteriyor," ifadesine yer verildi. Suriye ekonomisine ilişkin değerlendirmelerin de yer aldığı raporda, ülke ekonomisine ilişkin 2024'teki yüzde 1,5'lik daralmanın ardından bu yıl yüzde 1 büyümesinin öngörüldüğü belirtildi. Bunun Suriye ekonomisinin büyümesinde 2022'den bu yana kaydedilen ilk artış olacağı aktarılan raporda, uluslararası yaptırımların gevşetilmesinin, elektrik arzının artmasının, geri dönenlerin ekonomiyeye katkısının ve artan uluslararası etkileşimin Suriye'de istroelgen güvenli istikrarsızlığın, devam eden kuraklığı, petrol arzındaki aksamlar ile sıkı likidite koşullarının etkisini dengelediği kaydedildi.

TÜRK LİRASININ REEL DEĞERİ EYLÜLDE YÜKSELDİ...

“TÜFE bazlı Reel Efektif Döviz Kuru (REK) endeksi, bir önceki aya göre 0,91 puan artarak 70,83 düzeyine yükseldi. Endeks böylece mayıs ayından bu yana en yüksek düzeye çıktı.

Limanlarda 9 Ayda 409,6 Milyon Ton Yük Elleçlendi

Bakanlığın, Sosyal hesabından yapılan paylaşımında, bu yılın 9 ayında limanlarda elleçlenen yük miktarına ilişkin bilgi verildi.

Türkiye'nin, 2025'te de denizlerde öncü olmaya devam ettiği belirtilen açıklamada, şunlar kaydedildi: “Ocak-Eylül 2025 döneminde, limanlarımızda yük elleçleme geçen yılın aynı dönemine göre, yüzde 3 artışla 409,6 milyon ton oldu. Konteyner elleçleme, yüzde 3,5 artışla 10,5 milyon TEU'ya ulaştı. Eylül 2025'te geçen yılın aynı aya göre, yük elleçleme yüzde 2,8 artışla 42,89 milyon ton, konteyner elleçleme ise yüzde 2,9 artışla 1,11 milyon TEU olarak gerçekleşti. Türkiye, lojistikteki gücünü artırarak dünya ticaretindeki payını büyültmeye devam ediyor.”

Ticaret Bakanlığı Dış Ticaret Beklentisi Anketini Yayımladı

Yılın dördüncü çeyreğine ilişkin ihracat beklentisi endeksi bir önceki çeyreğe göre 0,2 puan azalarak 105,3'e düşerken, ithalat beklentisi endeksi 0,3 puan artışla 115,1'e yükseldi.

Ticaret Bakanlığı, yılın son çeyreğine ilişkin Dış Ticaret Beklentisi Anketi'ni açıkladı. Buna göre, ihracat beklentisi endeksi bir dönemde bir önceki çeyreğe kıyasla 0,2 puan azaldı. Yılın üçüncü çeyreğinde 105,5 seviyesinde olan endeks, son çeyrekte 105,3'e geriledi.

Endeks, geçen yılın aynı dönemine göre ise 6,4 puan artışı gösterdi. Söz konusu endeksi, bir önceki çeyreğe göre gelecek 3 aya ilişkin ihracat beklentisi ve ihracat sipariş beklentisi artış yönünde, şu anda ihracat sipariş düzeyine yönelik değerlendirmeler ve son 3 aydaki ihracat sipariş düzeyi azalış yönünde etkilendi.

İthalat beklentisi endeksi

Bu yılın dördüncü çeyreğine ilişkin ithalat beklentisi endeksi ise bir önceki çeyreğe göre 0,3 puan artarak 115,1 seviyesinde gerçekleşti. Endeks, geçen yılın aynı dönemine göre 4,7 puan arttı.

İthalat beklentisi endeksinin, bir önceki çeyreğe kıyasla gelecek 3 aya ilişkin ithalat beklentisi, ithalat birim fiyatı beklentisi ve şu anda kâğıtlı ithalat sipariş düzeyi azalış yönünde, son 3 aydaki ithalat sipariş düzeyine yönelik değerlendirmeler artış yönünde etkilendi.

Reel efektif döviz kuru (REK) endeksi, eylülde Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) bazında 0,91 puan artarak 70,83'e yükseldi. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) "Reel Efektif Döviz Kuru Gelişmeleri"ni yayımladı. Buna göre, 2003=100 bazlı reel efektif döviz kuru endeksi, TÜFE bazında eylülde bir önceki aya kıyasla 0,91 puan artarak 70,83 oldu. Endeks, ağustosta 69,92 düzeyindeydi. Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) bazında reel efektif döviz kuru endeksi ise bu dönemde 0,33 puan artışla 93,70'ten 94,03'e yükseldi. Böylece Türk lirasının değeri, geçen yılın aynı dönemine göre TÜFE bazında 1,61 puan ve Yİ-ÜFE bazında 0,21 puan arttı.

TCMB'nin REK endeksi

OTOMOTİV SEKTÖRÜNDEN 9 AYDA REKOR İHRACAT...

Türkiye otomotiv endüstrisi eylül ayında 3 milyar 661 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirdi. Eylül ayında sektörün en büyük pazarı olan Almanya'ya ihracat yüzde 44 artışla 608 milyon dolar oldu.

Uludağ Otomotiv Endüstrisi İhracatçıları Birliğinden (OİB) yapılan açıklamaya göre, Türkiye ihracatının lider sektörü olan otomotiv endüstrisinin eylül ihracatı, geçen yılın aynı aya kıyasla yüzde 7,7 artışla 3 milyar 661 milyon dolarla ulaştı.

Otomotiv endüstrisinin ocak-eylül dönemi ihracatı da geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 12 artarak 30 milyar 205 milyon dolar olarak kayıtlara geçti. Sektörün Türkiye ihracatından aldığı pay da yüzde 16,2 oldu.

Tedarik endüstrisi ihracatı yüzde 5 arttı

Sektör ihracatında en büyük ürün grubu olan "tedarik endüstrisi"nin eylül ayı ihracatı yüzde 5 artışla 1 milyar 416 milyon dolar oldu.

"Binek otomobiller" ihracatı eylülde yüzde 1 düşerek 1 milyar 77 milyon dolar, "esya taşımaya mahsus motorlu taşıtlar" ihracatı yüzde 55 artışla 697 milyon dolar, "otobüs-minibüs-midibüs" ihracatı yüzde 30 artışla 258 milyon dolar ve "çekiciler" ihracatı da yüzde 25 düşüşle 185 milyon

gelişmeleri değerlendirmesinde, şu ifadeye yer verildi:

"REK endeksindeki artış, temel olarak TÜFE'deki artışın nominal kur artışından daha fazla olmasından kaynaklanmıştır. TÜFE bazlı REK endeksinde etki eden bileşenler incelendiğinde, Türk lirası karşısında, dolar ve avro bir önceki aya göre sırasıyla ortalama yüzde 1,21 ve yüzde 2,16 değer kazanmıştır. TÜFE ise bir önceki aya göre yüzde 3,23, Yİ-ÜFE de yüzde 2,52 artmıştır."

Değerlendirmede, Türkiye TÜFE'sinin endeksin artışına katkıda bulunduğu belirtilirken, dünya TÜFE Sepeti ile Nominal Kur Sepetindeki değişimin endeksi azaltıcı yönde etkilediği ifade edildi.

Türk Lirasıyla Dış Ticaret Rekor Kırdı

Türkiye'nin Türk lirasıyla yaptığı dış ticaret, yılın ilk 9 ayında geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 33 artarak 1 trilyon 63 milyar liraya ulaştı ve rekor kırdı. Türk lirasıyla dış ticaret, yılın 9 ayında geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 33 artarak 1 trilyon 63 milyar 25 milyon lirayla rekor seviyeye ulaştı. Ticaret Bakanlığı verilerinden yapılan derlemeye göre, ocak-eylül döneminde Türkiye'nin ihracatı geçen yılın aynı dönemine kıyasla yüzde 4,1 artarak 200,6 milyar dolara çıktı. Türkiye'nin ihracatındaki güçlü seyr, Türk lirasıyla yapılan dış ticarete de yansdı. Türk lirasıyla ihracat, ocakta geçen yılın aynı aya kıyasla yüzde 20,4 artarak 26 milyar 302 milyon lirayı buldu. İthalat da yüzde 47,2 artışla 70 milyar 319 milyon liraya çıktı. Böylece, yılın ilk ayında Türk lirasıyla dış ticaret 96 milyar 621 milyon lira oldu. Yılın ikinci ayında da yerel para birimiyle ihracat geçen yılın şubat ayına göre yüzde 12,4 artışla 28 milyar 291 milyon liraya, ithalat yüzde 19,2 yükselişle 84 milyar 18 milyon liraya ulaştı. Şubat'ta Türk lirasıyla dış ticaret hacmi 112 milyar 309 milyon lirayı aştı. Türk lirasıyla ihracat martta 2024'ün aynı aya kıyasla yüzde 17,2 artarak 30 milyar 870 milyon liraya çıkarken, ithalat da yüzde 45,7 yükseldi. Martta, 95 milyar 769 milyon liralık ithalat yapıldı. Böylece martta Türk lirasıyla dış ticaret hacmi 126 milyar 639 milyon lira oldu. İhracat nisanda geçen yılın aynı aya göre yüzde 9,1 artışla 24 milyar 312 milyon lirayı bulurken, ithalat da yüzde 53,5 yükselişle 97 milyar 193 milyon liraya çıktı. Söz konusu ayda dış ticaret hacmi 121 milyar 505 milyon lira olarak hesaplandı. Türk lirasıyla ihracat mayısta da 2024'ün aynı aya göre yüzde 3,3 artarak 28 milyar 702 milyon liraya, ithalat yüzde 35,5 artışla 90 milyar 20 milyon liraya yükseldi. Bu dönemde Türk lirasıyla 118 milyar 722 milyon liralık dış ticaret yapıldı. Kurban Bayramı'nın da kutlandığı haziran ayında Türk lirasıyla ihracat Haziran 2024'e kıyasla yüzde 11,6 artışla 23 milyar 774 milyon liraya, ithalat yüzde 61,6 yükselişle 98 milyar 537 milyon liraya çıktı. Böylece Türk lirasıyla dış ticaret hacmi, Haziranda 122 milyar 311 milyon lirayı buldu.

Değerlendirmede, Türkiye TÜFE'sinin endeksin artışına katkıda bulunduğu belirtilirken, dünya TÜFE Sepeti ile Nominal Kur Sepetindeki değişimin endeksi azaltıcı yönde etkilediği ifade edildi.

İkinci paket de katılın finans esaslarına uygun kefalet kullanmayı talep eden firmalar için Katılım Finans Kefalet AŞ (KFK) aracılığıyla yürütülecek. Buna göre, KOBİ ve KOBİ dışı firmaların işletme harcamalarını Bakanlığın kefalet desteği ile finansman sağlanması amacıyla 4 milyar lira kefalet limitini haiz yeni bir destek paketi yürürlüğe girecek.

Yurt dışı Fuarlarına Yeni Düzenleme

Yurt dışında düzenlenecek fuar organizasyonlarında yeni kriterler belirlenirken, organizatörlerin uyması gereken kuralarda düzenlemeye gidildi. Ticaret Bakanlığına hazırlanan "Yurt Dışında Fuar Düzenlenmesine ve Değerlendirilmesine İlişkin Tebliğde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ", Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi. Buna göre, yurt dışı fuar organizasyonu, Bakanlık tarafından görevlendirilen yurt dışı fuar organizatörü koordinatörlüğünde yurt dışında düzenlenen organizasyon olarak tanımlandı. Organizatörlerin görev ve sorumluluklarına ilişkin düzenleme yapılarak, organizatörlerin stant alanlarında katılımcıların unvanlarının yer almasını sağlama görevine dair hüküm tebliğden kaldırıldı. Geçici belge düzenlenmesinde, personelden en az üçünün Almanca, Arapça, Çince, İspanyolca, Fransızca, İngilizce, Portekizce ve Rusça dillerinden birinde yeterliliğini gösterecek Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı'ndan (YDS) alınan en az C düzeyindeki belge şartı aranacak. Organizatörler, fuar başlangıcından en az üç ay önce Bakanlığa bağlı İhracat Genel Müdürlüğüne başvuru yapabilecek. Bakanlığın uygun görüşü alınmaksızın yurt dışı fuar organizasyonunun gerçekleştirilmesi durumunda, söz konusu organizatör, en az 3 en fazla 12 ay olmak üzere belirlenecek süre içerisinde organizasyon düzenleme başvurusunda bulunamayacak. Belgesi veya geçici belgesi iki kez iptal edilen organizatörün yeni geçici belge talebi, iptalin tebliğinden itibaren 5 yıl süreyle değerlendirilmeye alınmayacak. Organizatör firma ve kuruluşların 1 Haziran 2026 tarihine kadar tebliğe uyum sağlamaları gerekiyor.

İHRACATA DÖRT KOLDAN DESTEK

Ekonomi programı çerçevesinde Hazine Destekli Kefalet Sistemi kapsamındaki çalışmalar yoğunlaştırıldı. Bakanlık desteğiyle, ihracatçılar ve katılım hassasiyeti olan firmaların uygun şartlarda finansmana erişim imkanlarını artırmak amacıyla iki yeni destek paketi yürürlüğe girecek. Buna göre, ihracatçıların desteklemek amacıyla İhracatı Geliştirme AŞ (İGE) aracılığıyla Türkiye İhracat Kredi Bankası AŞ tarafından sağlanan krediler için sunulan 10 milyar lira kefalet limitli mevcut destek paketinin limiti 20 milyar liraya çıkarılacak.

Yine Türk Eximbank tarafından sağlanan krediler için sunulacak ve sadece e-ihracat yapan firmaların yönelik 500 milyon lira kefalet limitli yeni bir destek paketi yürürlüğe alınacak. Söz konusu destek paketinin kefalet oranı yüzde 100, yararlanıcı başına kefalet üst limiti 500 bin lira olacak.

Katılım finans esasına göre kefalet imkânı

İkinci paket de katılın finans esaslarına uygun kefalet kullanmayı talep eden firmalar için Katılım Finans Kefalet AŞ (KFK) aracılığıyla yürütülecek. Buna göre, KOBİ ve KOBİ dışı firmaların işletme harcamalarını Bakanlığın kefalet desteği ile finansman sağlanması amacıyla 4 milyar lira kefalet limitini haiz yeni bir destek paketi yürürlüğe girecek.

Söz konusu destek paketinin kefalet oranı yüzde 80, yararlanıcı başına kefalet üst limiti KOBİ'ler için 20 milyon lira, KOBİ dışı firmalar için 40 milyon lira olarak belirlendi.

İhracatçıya dört koldan destek

Hazine Destekli Kefalet Sistemi ile ihracatçılara yönelik önemli

BANKALARDAKİ MEVDUAT 25 TRİLYON LİRAYA YAKLAŞTI

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) verilerinden derlenen bilgilere göre, yurt içi ve yurt dışı yerleşiklerin mevduat bankalarındaki mevduatları eylülün son haftası itibarıyla yılbaşından bu yana yüzde 31,4 artışla 24 trilyon 998 milyar 332 milyon liraya çıkarken, bu mevduatın 14 trilyon 541 milyar 995 milyon lirası gerçek kişiler hesabında toplandı. Geçen yılın sonunda 18 trilyon 998 milyar 750 milyon lira seviyesinde bulunan toplam mevduat, 9 aylık dönemde 5 trilyon 969 milyar 582 milyon liralık artış kaydetti. Gerçek kişilerin bankalardaki mevduatı ise geçen yılın sonundan eylül ayı sonuna kıyasla 3 trilyon 258 milyar 49 milyon lira artarak 14 trilyon 541 milyar 995 milyon liraya çıktı. 9 aydaki oransal artış yüzde 28,9 olarak gerçekleşti.

En büyük oransal artış resmi ve diğer kuruluşların mevduat hesaplarında

Ticari kuruluşların mevduatı ise yılın 9 ayında yüzde 31,41 artışla 8 trilyon 513 milyar 921 milyon liraya çıktı. Geçen yılsonunda 6 trilyon 478 milyar 777 milyon lira seviyesinde bulunan ticari kuruluşların mevduatı varlığı 2 trilyon 35 milyar 144 milyon lira arttı. Mevduattaki kalemler incelendiğinde geçen yılın sonundan bu yana en büyük artış yüzde 54,7 ile resmi ve diğer kuruluşların mevduat hesaplarında oldu. Aralık 2024 sonu itibarıyla 1 trilyon 236 milyar 26 milyon lira seviyesinde bulunan resmi ve diğer kuruluşların mevduatı, 676 milyar 389 milyon lira yükselerek 1 trilyon 912

destek paketleri hazırlandı.

Buna göre, 2020-2025 yıllarında ihracatçılara 118,8 milyar lira kredi kullanıldı. Bu yılın ilk yarısında yürürlüğe alınan 4 yeni destek paketi ile ihracatçılar için ilave 42 milyar lira kredi imkanı oluşturuldu. Eylül ayı itibarıyla sistem kapsamında ihracatçılara yönelik 24,9 milyar lira kredi sağlandı. Bu tutar aynı dönemdeki toplam sistem kullanımlarının yüzde 59'unu oluşturdu.

Ayrıca, bu ekonomi programı döneminde de Türk Eximbank'ın sermayesi 13,8 milyar liradan, 55,3 milyar liraya yükseltildi. Bankanın, 2025 yılı içerisinde izinleri alınan ve süreci devam eden 33,1 milyar lira sermaye artırımını ile toplam ödenmiş sermayesi 88,4 milyar liraya ulaşacak. Türk Eximbank'ın nakdi ve gayrinakdi ihracat destekleri yılın dokuz ayda geçen yılın aynı dönemine göre dolar bazında yüzde 15 artarak 39,7 milyar dolara ulaştı. Destek tutarının yıl sonunda 52 milyar dolar olarak gerçekleşmesi bekleniyor.

Günlük reeskont kredi limiti 300 milyon liradan 4 milyar liraya çıkarıldı ve döviz cinsinden reeskont kredileri yeniden kullanıma açıldı. Reeskont kredilerinde faiz oranı düşürüldü ve reeskont kredisinin kullanımında ihracat gelirlerinin ek yüzde 30'unun satışı şartı kaldırıldı.

Yüksek teknoloji ve katma değerli üretim yapan firmaların reeskont kredilerinden daha fazla yararlanabilmesi için yeni bir model geliştirildi. Hizmet ihracatına sağlanan vergi istisnası da 30 puan artışla yüzde 80'e yükseltildi.

milyar 415 milyon lira oldu. Sigortaya tabi mevduatlar ise 9 aylık dönemde yüzde 41,4 ve 1 trilyon 813 milyar 943 milyon yükselişle 6 trilyon 198 milyar 538 milyon lira olarak gerçekleşti.

KKM 300 milyar liranın altına geriledi

Yılın 9 ayında Kur Korumalı Türk Lirası Mevduat ve Katılma Hesapları (KKM) yüzde 74,1 ve 837 milyar 94 milyon lira azalışla 292 milyar 805 milyon liraya geriledi. Geçen 9 ayda KKM hesaplarına yönelik önemli gelişmeler yaşandı. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), 2025 yılı Para Politikası Metni'nde KKM'den çıkışı resmi bir hedef olarak açıklamış ve son dönemde yaptığı toplantılarda KKM'nin yakın zamanda sonlandırılacağını vurgulamıştı. Bu kapsamda TCMB, ilk olarak şubat ayında KKM hesaplarından çıkış stratejisi kapsamında tüzel kişilerin hesap açma ve yenileme işlemlerinin sonlandırıldığını bildirmişti. TCMB, 23 Ağustos'tan itibaren ise gerçek kişiler için KKM hesaplarında (YUVAH hesapları hariç) yenileme ve açılış işlemleri yapılmayacağını duyurmuştu.

Söz konusu adımlarla KKM'den çıkış sürecinin tamamlandığı ve tüm hesapların vadeleri sona erdiğinde ilgili Tebliğlerin yürürlükten kaldırılacağı bildirilmişti. Böylece, Aralık 2024'te 1 trilyon 129 milyar 899 milyon lira seviyesinde bulunan KKM bakiyesi, eylül sonu itibarıyla 300 milyar liranın altına geriledi.